

Новини

В Украинском культурном центре в Израэли прошла выставка постеров «Україні – любов і вітання»

24 липня 2019 року в Українському культурному центрі в м. Бат-Ям пройшла виставка постерів «Україні – любов і вітання», присвячена 145-й річниці з дня народження видатного художника, вченого, мандрівника Миколи Періха.

Директор Одеського Будинку-Музею ім. М.К.Періха Олена Петренко презентувала експозицію та розповіла про життя і творчий шлях художника, філософа, археолога, мандрівника і письменника Миколи Костянтиновича Періха.

В рамках вечора відбувся показ фільму «Періх і Україна».

В Израэли пройшов V фестиваль-ярмарок української культури «Етно-хутір»

28 червня 2019 року в Державі Израэль пройшов V фестиваль-ярмарок української культури «Етно-хутір».

Посол України Геннадій Надоленко привітав гостей з Днем Конституції України, подякував організаторам «Етно-хутора» та підкреслив важливе значення проведення фестивалю для розвитку більш тісних культурних зв'язків між Україною та Державою Израэль.

В рамках фестивалю звучали українські пісні у виконанні Наталки Карпи, Василя Міщенко, гуртів «Кораллі», «Вогнецьвіт» та ін. На ярмарку були представлені українські сувенірні вироби, українська кухня, вишиванки, майстерність писанки, а також проводилися майстер-класи для дорослих і дітей.

Фестиваль «Етно-хутір» проводиться п'ятий рік спільно громадською організацією «Ізрайльські друзі України» за підтримки Посольства України в Державі Израэль. Зібрані в рамках фестивалю кошти будуть спрямовані на проведення реабілітаційно-оздоровчого сімейного табору «Крила» для дітей та вдів, чоловіки яких загинули захищаючи суверенітет та цілісність України.

Відбулася зустріч Посла України в Державі Израэль Геннадія Надоленка з Міністром внутрішніх справ Держави Израэль Ар'є Дері

24 липня 2019 року у м. Єрусалим відбулася зустріч Посла України в Державі Израэль Геннадія Надоленка з Міністром внутрішніх справ Держави Израэль Ар'є Дері. Під час зустрічі були обговорені актуальні питання двосторонньої співпраці у міграційній сфері. Зокрема, сто-

рони розглянули результати виконання, підписаних у Києві домовленостей про заходи із зменшення кількості відмов громадянам України та Израэлю у наданні дозволу на в'їзд на територію країн.

Також Міністр внутрішніх справ Израэлю запросив свого українського колегу відвідати найближчим часом Израэль в рамках роботи двосторонньої комісії з питань, пов'язаних з перетинанням громадянами України державного кордону Израэлю.

Посол України Геннадій Надоленко зустрів першу групу українських фахівців, які прилетіли до Держави Израэль в рамках реалізації Угоди про тимчасове працевлаштування

18 червня 2019 року Посол України в Державі Израэль Геннадій Надоленко зустрів першу групу українських фахівців, які уклали робочі контракти з ізрайльськими будівельними компаніями в рамках реалізації положень Імплементативного протоколу А (будівельна галузь) до Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Держави Израэль про тимчасове працевлаштування українських працівників в окремих галузях на ринку праці Держави Израэль.

Під час спілкування в аеропорту Бен-Гуріон Г. Надоленко наголосив, що українські працівники, працевлаштовані в Израэлі, мають такі самі права та обов'язки, як і ізрайльські працівники, відповідно до ізрайльського за-

конодавства, зокрема оплачувані відпустки та лікарняні, рівний захист за законом та безпечні умови праці.

«Посольство України в Державі Израэль готове надавати сприяння в дотриманні правового процесу працевлаштування та реагуватиме на будь-які скарги у разі порушення трудових прав українських працівників», – зазначив Посол.

На зустрічі були також присутні консул Посольства України в Державі Израэль, представники Управління з питань населення та імміграції при Міністерстві внутрішніх справ Держави Израэль (PIBA), Центру міжнародної міграції та інтеграції (CIMI), мас-медіа.

З 18 червня по 3 липня 2019 року до Держави Израэль для тимчасового працевлаштування в будівельному секторі прибувають 260 українських фахівців, які пройшли другий раунд професійних екзаменів з відбору кандидатів на працевлаштування в Израэлі.

Детальна інформація щодо можливості легального працевлаштування українських громадян на ринку праці Держави Израэль міститься на сайті Державної служби зайнятості України:

В Українському культурному центрі відбулася авторська виставка ізрайльської художниці-керамістки Анатель Сарни

17 липня 2019 року в Українському культурному центрі в м. Бат-Ям відбулася авторська виставка ізрайльської художниці-керамістки Анатель Сарни під назвою «Свічники. Кераміка у кулінарії».

На виставці були презентовані вироби декоративно-прикладного мистецтва: свічники, блюда, міні-атурні панно.

Автор розповіла про особливості стилів керамічного мистецтва ізрайльської школи та поділилася своїми творчими планами.

На вечорі були присутні колишній педагог художниці, місцева громада та представники творчої інтелігенції.

«Попри все й досі вірю, що людина по своїй суті добра...»

Четвер, 19 листопада 1942 р.
«Якщо ми можемо когось врятувати,
то все інше річ другорядна», – сказав
батько і тут він має цілковиту рацію.

Анна Франк. Щоденник

Про цю дівчину вперше почув навесні 2003 р. від мого сусіда-голландця в інститутському готелі. Кімната Схальк-Яна була навпроти моєї, того року ми жили й працювали на території наукового парку «Альберт Ейнштейн» (Потсдам, ФРН). Доволі швидко Ян став моїм постійним шаховим партнером. Кілька вечорів його не було...

Потім Ян розповів, що відвідував літературні читання за «Щоденником» Анни Франк. Повідав про авторку... Тоді подумав собі: «Дівчина-підліток... Чи можна сподіватись знайти щось серйозне в її записах?» Так і промайнуло 16 років, перш ніж наважився відкрити «Щоденник». Проте коли вирішив занотувати важливі думки, раптом помітив, що доведеться копіювати майже всі записи...

Перші сторінки біографії Анни є типовими для єврейської дівчини того часу. Та найкраще, напевно, промовлятимуть рядки з її «Щоденника». Читаємо суботній запис від 20 червня 1942 р.:

«Мій батько – він, напевне, найкращий з усіх батьків у світі – одружився аж в тридцять шість років з моєю матір'ю, якій тоді було двадцять п'ять. Моя сестра Маргот народилася 1926 року у Франкфурті-на-Майні, в Німеччині. 12 червня 1929 року з'явилася і я. До чотирьох років я жила у Франкфурті. Через те, що ми євреї, батько 1933 року виїхав до Нідерландів. Він став директором "Опекти", нідерландської компанії по виробництву мармеладу».

Почнемо все спочатку: 13-річна дівчина-підліток і щоденник? Щось тут не так. Справді, щоденникові записи для XIX-XX ст. не новина, їх вели і Тарас Шевченко, і Лев Толстой, і Януш Корчак... Але ж це дорослі, досвідчені чоловіки... Відповідь знаходимо в тому ж запису від 20 червня 1942 р.: «... в мене немає щирої подруги».

Далі Анна пояснює: «З будь-якою із моїх знайомих я можу хіба що розважатися, можу говорити з ними про буденні речі, але жодній не можу розкрити серце. Ось у чому заковіка... Через те й виникла потреба в щоденнику».

І щоб посилити в своїй уяві існування такої жаданої подруги, я не просто опишуватиму в моєму щоденнику події і факти, як це роблять інші, я вбачатиму в цьому щоденнику мою одну-єдину подругу, зватиму її Кітті».

Сталось так, що майже всі записи до щоденника Анна робила в сховищі. Що ж

це таке? Спробую пояснити. Батько дівчини дуже добре розумів, що крилося за словами німецького фірера «остаточне вирішення єврейського питання». Тому колишні лабораторні приміщення «Опекти» і були заздалегідь переобладнані у сховище.

Щоб зрозуміти, чому це порівняно легко приховати, треба знати важливу архітектурну особливість голландських будинків: їх споруджують упритул. Хоча й ніколи не відвідував Музею Анни Франк в Амстердамі, відкритому на місці колишнього сховища, але у 2002-2003 рр., під час роботи в Потсдамі, бачив такі будинки навіть зсере-

дини: в голландському кварталі цього міста один з них є музеєм.

У липні 1942 р., коли в Амстердамі розпочалося масове відправлення євреїв до концтаборів, дві родини з «Опекти» увійшли до сховища. Сигналом слугувало те, що 16-річну Маргот, старшу сестру Анни, викликали до гестапо. Як правило, звідти чергову жертву спрямовували до одного з концтаборів. Отже у сховищі опинилися 7 осіб: пан та пані ван Даан (справжнє прізвище – ван Пельс) з сином Петером, пан та пані Франк з доньками Маргот та Анною. Пізніше до них приєднається лікар-стоматолог Альберт Дуссель (Фріц Пфедфер).

Пам'ятаймо, що понад два роки цей фантастичний проект працював лише завдяки підтримці друзів-християн, колег Отто Франка, які забезпечували мешканців сховища їжею, книжками, одягом... У запису від п'ятниці, 28 січня 1944 р., знаходимо щирі слова подяки:

«Найкращий приклад такої самопожертви – наші власні помічники, які допомагали нам дотепер і, сподіваємось, захищатимуть нас до кінця. Тільки б їм не випало розділити долю тих, яких німці розшукують. Ніколи не чули ми від них навіть натяку на клопіт, який ми їм, безперечно, завдаємо. Ніколи ніхто з них не скаржиться на той тягар, що ми звалили на їхні плечі...»

Унікальною є доля Міп Гіс – рятувальниці щоденника Анни Франк. У 1944 р., після арешту, вона знайшла папери Анни, згодом передала їх батьку Отто (єдиному з вісмох, хто вижив у концтаборах), допомагаючи підготувати щоденник до публікації. Померла Міп Гіс 11 січня 2010 р. у 100-літньому віці. До останніх днів вона відповідала на листи читачів «Щоденника». 1987 р. видано її книгу «Спогади про Анну Франк».

Тепер, коли нам відоме трагічне закінчення цієї історії, виникає сумнів: а чи справді могла оце все написати 13-15-річна дівчина? Звідки три варіанти? Справді, спочатку існував лише один (А), у щоденнику, подарованому Анні 12 червня 1942 р., до її 13-ліття.

Для відповіді звернімося до запису від середи, 29 березня 1944 р.: «Вчора ввечері в передачі радіостанції "Оранже" виступив міністр Болкенстайн і сказав, що після війни позирать і видадуть щоденники й листи, що писалися під час війни. Ясна річ, усі відразу накинулися на мій щоденник. Уяви собі, як буде цікаво, коли я видам роман "Сховище". Судячи з назви, всі подумують, що це детективний роман».

Тому паралельно Анна розпочинає літературну обробку своїх записів, відомих тепер як варіант Б. Третій (В) вперше видано її батьком 1947 р. в Нідерландах. У своїй редакції, зокрема, Отто Франк намагався пом'якшити яскраві описи та руйнівні наслідки суперечок між мешканцями сховища.

Красномовний приклад бачимо у недільному запису від 17 жовтня 1943 р.: «Мені в голові макітриться від усіх тих лайливих слів, які за останній місяць пролунали в цьому солідному будинку. Батько ходить, міцно стуливши губи, а коли хто до нього заговорить, він злякано здригається, немов боїться, що знову доведеться залагоджувати якийсь непорозуміння».

У матері від хвилювання на щоках червоні плями, Маргот скаржиться на головні болі, Дуссель не може спати, пані ван Даан цілий день скиглити, я й сама втрачаю самовладання. Слово честі, я інколи забуваю, з ким ми посварилися, а з ким щойно відбулося замирення. Єдине, що мене відволікає, так це навчання, і я присвячую йому багато часу».

Нам треба ставитися до цього з величезним розумінням. Пригадаймо відому трилогію Жульє Верна, яку відкриває роман «Діти капітана Гранта». Вагомою цеглинкою у будівлі сюжету є бунт команди яхти «Британія», на якій капітан Грант вирушив зі шляхетною метою заснування шотландської колонії на одному з островів у Тихому океані.

Ось тут ніякої вигадки нема. Все змалювано видатним французьким письменником-фантастом з самого життя. Відомо, що тривале перебування постійної групи людей в обмеженому просторі доволі часто спричиняє конфлікти. У схожій ситуації вже в наш час опиняються команди космічних станцій, що довго працюють на орбіті. Але тепер вони проходять необхідну психологічну підготовку ще на Землі.

Анна чудово усвідомлює складність ситуації (запис від п'ятниці, 14 квітня 1944 р.): «Тут бачиш лише незадоволені, похмурі обличчя, чуєш тільки зітхання й постійні скарги, і може здатися, ніби раптом наше становище стало жакливішим. Насправді ж становище настільки погане, наскільки ти сам його собі уявляєш».

Тут у сховищі ніхто не подасть тобі добрий приклад, кожен мусить сам давати собі раду зі своїми нападами поганого настрою. «Скоріше б усе це скінчилося!» – чуєш щодня». Проте вже з наступних рядків бачимо, що Анна також розуміє, як це подолати: «Моя гідність, моя надія, моя любов і моя мужність – все це щодня мене підтримує й допомагає бути доброю!».

Ще раніше 14-річна дівчина радо ділиться своїм рецептом щастя з усіма читачами «Щоденника» (середи, 23 лютого 1944 р.): «Кого облягає страх, хто самотній і нещасливий, для того, безсумнівно, найкращі ліки – піти кудись на лоно природи, де можна побути наодинці з небом, краєвидом і Богом. Лише тоді людина відчуває, що все таке, яким і має бути, і що Бог хоче бачити людей щасливими в злагоді з природою, чия краса в її простоті».

Далі бачимо, як це допомагає самій Анні у складних ситуаціях (середи, 3 травня 1944 р.): «Нерідко я, буває, журюся, але ніколи не впадаю в розпач. До нашого

переховування я ставлюся як до небезпечної, але в той же час романтичної й цікавої пригоди. У своєму щоденнику я опишу всі наші злигодні немов це весела гра».

Мені чимало даровано – весела вдачу, багато життєрадісності й сили. Щодня я відчуваю, як збагачується мій духовний світ, як наближається час визволення, яка чудова природа, які добрі люди мене оточують і яка захоплююча й комічна ця пригода. То чому ж мені впадати в розпач?»

Анна не робить спроб приховати свої складні стосунки з матір'ю (неділя, 2 січня 1944 р.): «... гортала свій щоденник і натрапила на багато листів, де говорила про матір у таких різких виразах, аж сама злякалася й запитала себе: "Анно, невже це ти говорила про ненависть? О, Анно, як ти могла?"».

Проте дівчина вперто намагається знайти розв'язку: «Я була люта на матір (буває часто й зараз таке). Вона не розуміла мене, це правда, але і я не розуміла її також. Вона любила мене й тому була зі мною ніжна. Але через мене потрапляла в численні прикрі ситуації й бувала тому, а також через багато інших сумних обставин, нервовою і дратівливою. Цілком зрозуміло, що вона часто мене сварила».

У наступному запису на цю важливу тему Анна вважає, що бачить справжню причину конфлікту (четвер, 6 січня 1944 р.): «Мати сама нам якось сказала, що вбачає в нас радше подруг, аніж дочок. Це, звичайно, чудово, проте подруга не може замінити матір. Я відчуваю потребу поважати матір, бачити в ній взірєць для наслідування. Найчастіше вона і є для мене прикладом, але негативним прикладом, який я не бажаю наслідувати».

Саме цього дня Анна вирішила довірити читачам «Щоденника» свій ідеал матері: «Справжня мати в моїй уяві – це жінка надзвичайно тактовна, надто з дітьми нашого віку. Не така, як мамця, котра мене голосно висміює, коли я плачу – не від болю, а через щось інше».

Що також вражає у «Щоденнику», то це неймовірний, можна сказати шалений потяг Анни до навчання. Вона і Маргот принесли з собою шкільні підручники. У «Проспекті-путівнику по сховищу» чітко окреслено (запис від вівторка, 17 листопада 1942 р.): «Навчання: зі стенографії щотижня письмовий урок. Англійська, французька, математика та історія постійно. Оплата через взаємне навчання, наприклад, голландської мови».

А от про широке коло своїх захоплень Анна робить запис у четвер, 6 квітня 1944 р.: «На першому місці: писання. Але воно для мене, власне, набагато більше, ніж звичайне захоплення. По-друге: родовідні дерева. В усіляких газетах, книжках і т.д. я вишукую подробиці, що стосуються королівських династій Німеччини, Іспанії, Англії, Австрії, Росії, Скандинавії та Нідерландів. Отож мій третій "кони" історія... Номер четвертий: міфологія Греції та Риму. Наступне захоплення це кінозірки та родинні фото».

Виразно бачимо, як захоплення № 1 виростає у поклонання (запис від середи, 5 квітня 1944 р.): «... я повинна просуватися вперед, аби стати журналісткою – ось чого я прагну! Я знаю, що я вмію писати. Кілька моїх оповідань дійсно гарні, мої описи сховища сповнені гумору, багато чого в моєму щоденнику дуже виразне, але чи справді я маю талант, це поки що невідомо».

«Євнин сон» – найкраща казка, що я написала. Найхимерніше те, що я сама не знаю, як воно до мене приходило. О так, я не хочу прожити марно, як більшість людей. Людям, які живуть обіч мене і все ж мене не знають, я хочу дарувати радість і

приносити користь. Я хочу жити далі навіть після моєї смерті!

Тому я вдячна Богові, що він уже при моєму народженні дав мені змогу розвиватися й писати, й викладати на папері все, що в моїй душі. Пишучи, я забуваю про все. Мій смуток минає, до мене повертається моя мужність. Але – й це ще велике запитання – чи зможу я написати коли-небудь щось значне, чи стану коли-небудь журналісткою і письменницею?»

Пам'ятаємо, що все це відбувається на тлі справжнього любовного трикутника «Анна – Петер – Маргот», тому (субота, 25 березня 1944 р.) ... : «Петерові я розповідаю багато такого, про що, крім нього, ні з ким не ділюся. Наприклад, я сказала, що в майбутньому хочу стати письменницею. А якщо з мене не вийде письменниці, то все-таки поряд із моїм фахом чи іншою діяльністю ніколи не занедаю літературної праці».

А надзвичайні ситуації виникали майже щодня. Ось коротенький виклад однієї (вівторок, 11 квітня 1944 р.): «Ніхто з нас ще ні разу в своєму житті не був у такій небезпеці, як тієї ночі. Бог нас захистив. Уяви собі, поліція біля самого входу до нашого сховища, горить світло, і все ж таки нас не помітили!».

У ті хвилини до Анни приходять відчуття важливості місії свого обраного народу, який неможливо знищити: «Кріпись! Будьмо свідомими покладеної на нас місії й не нарікаймо, знайдеться порятунок. Ще ніколи Бог не кидав наш народ у біду, євреї вижили крізь усі віки, всі ці віки євреям довелось страждати. Але за ці століття вони й зміцніли. Слабкі падають, але сильні залишаються й ніколи не загинуть!».

Завершу свою розповідь про «Щоденник» Анни Франк її бажанням, напевно, таким же світлим, як і її душа (висловле-

не того ж таки дня): «Тієї ночі я, власне, подумала, що маю померти. Я чекала на поліцію, я була готова до смерті, готова, як солдат на полі бою. Я хотіла пожертвувати собою за батьківщину, але тепер, коли я врятована, моє перше бажання після війни – стати нідерландкою».

Я люблю нідерландців, люблю нашу країну, я люблю цю мову й хочу тут працювати. Я не заспокоюся, доки не досягну своєї мети, навіть якщо мені доведеться писати самій королеві».

Якщо Бог подарує мені життя, я досягну більшого, ніж досягла моя мати. Я не буду посередністю, я зроблю щось для світу й для людей».

Тепер я знаю, що відвага й життєрадісність – це найважливіше!»

Валерій ПОМАЗ,
бібліограф Чернігівської обласної бібліотеки для юнацтва, спеціально для газети «Тхія»

Як це було – без ретуші

20 століття вже увійшло в історію. Сьогодні дуже багато охочих представити історію нашої країни та історію народів, які її населяють, у новому світлі – світлі, вигідному для себе самого, використавши свої «нові історичні розвідки» для своєї кар'єри. Тому ми зараз часто бачимо з екранів наших телевізорів «щирі» розповіді деяких істориків та письменників – людей, які відомі нам ще з часів СРСР, але тоді їхні розповіді були, м'яко кажучи, іншими... Але ми повинні передати нашим нащадкам не ретушовану правду про те, як ми тоді жили, як жили наші батьки, діди та прадіди. Про життя, в якому були і мрії, і кохання, і дружба, і творчість, і радість пізнання нового...

Дізнатися про це зараз не так уже і складно. Є багато архівних документів, збереглося багато газет та журналів, не таких вже далеких часів, є і усні та письмові

спогади сучасників та учасників багатьох подій – людей, які і сьогодні живуть серед нас. І наша маленька газета завжди намагалася використати цю безцінну інформацію і донести її до наших читачів.

Сьогодні ми пропонуємо нашим читачам познайомитися з двома такими матеріалами. Перший – стаття, надіслана нам з Німеччини, з міста Ерфурт активістом Чернігівської єврейської общини Геннадієм Каплановим. Стаття ж «Бася» була надрукована в 1935 році в одній із полтавських газет, а потрапила вона до редакції газети «Тхія» з сімейного архіву члена редакційної ради нашої газети Олександра Чевана, адже героїня цієї статті – його рідна бабуся Бася Йосипівна Шапіро.

Бажаємо цікавого та приємного читання!

Головний редактор

Это было недавно, это было давно...

1952 год. Я ученик 8 класса Черниговской средней школы №1 им. Горького. Начало учебного года, учительница английского языка ставит с нами отрывок из книги Гарриет Бичер Стоу «Хижина дяди Тома» на английском языке. Мне доста-

М.И. Лиденталь

лась роль надсмотрщика за неграми-рабами – 2 или 3 фразы. В актовом зале я увидел Михаила Исааковича Лидентала – и сразу узнал его, потому что моя мама, видя его на улице, всегда обращала на него моё внимание, говоря, что это очень хороший артист бывшего еврейского театра, где она не пропускала ни одного спектакля. После нашего представления М.И. подозвал меня в коридоре и спросил, не хочу ли я записаться в драмкружок Дворца пионеров. Я, конечно же, согласился. Этот «Дворец» находился напротив нынешнего Дома офицеров. На его месте сейчас стоит огромный 11-этажный жилой дом. Когда я пришёл на занятия, то увидел знакомых ребят: Стасика Мамбурга из «а» класса нашей школы, Лёшу Петренко и Володю Тарасовца из «в» класса, Фиму Фельдмана из 3-й школы – одноклассника моего брата. Шла подготовка к постановке пьесы Виталия Губарева «Павлик Морозов». Роль Павлика играл Стасик Мамбург, его брата играл Фима Фельдман, их друга Яшку

Юдова играл я. Такие вот простые русские уральские «робята». Алексей Петренко играл роль Данилы, который зарезал братьев Морозовых. Вспоминается сцена, когда трое ребят – главных героев – в пионерских галстуках сидят у зелёного (фанерного) пригорка, у костра (лампочка под красной материей) и Яшка Юдов (я) поёт задумчивую песню о том, что «в чистом поле, поле под ракитой, где клубится вдаль туман, там лежит, сырой землёй зарытый, там схоронен красный партизан». Эту песню напел мне М.И. – и я, со своим неплохим слухом, её запомнил и спел. Дальше ребята мечтают о том, что поедут в Москву и увидят «Кремль и Сталина». Просто трогательная сцена. И вспоминается сценка из антракта, когда после сцены пьянки в доме Морозовых, где на столе стояли винегрет, картошка, лук, огурцы, принесённые М.И., закрывался занавес – и мы, голодные, набрасывались на еду...

Затем ставились одноактные пьески и спектакль «Яблоневая ветка» о студентах, где я, 16-летний подросток, играл роль технического работника – старика 60-ти лет, когда М.И. наклеивал мне бороду, и я потел в дедушкиных ватных брюках, ватнике и валенках. В 1953 году, когда была построена школа №3, Дворец пионеров переехал в здание довоенной еврейской Хоральной синагоги, где теперь Молодёжный театр. И вот на этой сцене М.И. поставил пьесу «Васса Железнова» М. Горького. Мы, 16–17-летние юноши и девушки, перевоплощались во взрослых людей и играли с полной самоотдачей. Я играл эпизодическую роль. Лёша Петренко играл Железнова (мужа Вассы, отравленного ею), Володя Тарасовец играл Храпова – брата Вассы, мой одноклассник Володя Тищенко играл социалиста, ещё в спектакле был занят Валентин Свитюк (будущий заслуженный артист Украины) и др., фамилии которых я, к сожалению, за давностью лет забыл. В нём не принимал участия очень талантливый Стасик Мамбург: он шёл на золотую медаль – и таки получил её, один на 7 выпускных классов. Было ещё и 6 «серебряников». Это был первый выпуск школьников, поступивших в школу в Победном 1945-м. На том спектакле присутствовали артисты нашего Черниговского драмтеатра и были поражены увиденным.

Пьеса была поставлена в 1955 году, когда 90% «артистов» заканчивали школы. В последний раз собрал нас М.И. и сказал, как трудно ему расставаться с нами (как и нам с ним), что не все свяжут свою жизнь с театром, но зерно любви к театру он в нас заложил. Он посоветовал поступать в театральный ВУЗ Алексею Петренко и Володе Тищенко. Но Володины родители были против, и мы с ним поступили в Киевский геологоразведочный техникум

ворками, учил, как добиваться характеристики, как вживаться в образ. В те годы проводились конференции: партийные, комсомольские, профсоюзные, – и пионерия с комсомолом должны были приветствовать делегатов стихами и песнями. Мы с радостью занимались этим, т.к. освобождались на репетиции от школы. А в 10 дней школьных каникул в Елецком монастыре, где тогда располагался Драматический Театр, каждый день шло два

Валерий и Геннадий Каплановы в спектакле «Гершеле из Острополья» (1990 г.)

по специальности «геофизика». Алексей Петренко в тот год не поступил в Киевский театральный институт. Год он работал, после работы занимался с М.И. – и поступил таки в Харьковский театральный институт, став впоследствии знаменитым артистом театра и кино, народным артистом РСФСР, а в 1999 году – народным артистом Украины.

А я на всю жизнь остался влюблённым в эту Магию Сцены. Играл в самодеятельных спектаклях, где и когда только удавалось. Михаил Исаакович преподавал нам азы сценического искусства: сценические движения, речь, добивая нас скорого-

новогодних представления для детей со спектаклем-сказкой, песнями, танцами, хороводами, карнавалом. И всё это готовил тоже Михаил Лиденталь! Я, попеременно с Володей Тищенко, играл роль Нового Года с красной перевязью через плечо и в шапочке с изображением цифр наступающего года. Всё это забываемо!

Спасибо Вам, Михаил Исаакович, за любовь к детям, за привитую Вами любовь к Театру, за Ваше терпение и понимание! Вечная вам Память.

Геннадий КАПЛАНОВ

– Йоселе! Ти знову, паршивцю, не догадався, що крім горілки треба ще й ковбаси принести...

– Але ж пан-хазяїн мені велів тільки за півквартирою побігти...

– Цить, щеня! Як смієш ти мені перечити? Та за такі зухвалі речі я тобі знаєш що зроблю?

Доки владар картузної майстерні повагом відводив із-за столу своє опецькувате черево, Йоська давно вже мчав по вулиці до шинка, нашіптуючи щоб не забути: «три десятки бубликів, ковбаси та оселедців... три десятки бубликів, ковбаси та оселедців... три десятки буб...»

– Йоська!

Він раптом зупинився.

З-за рогу вискочив товариш його – Арсен.

– Йоська, вийдеш увечорі? У мене є махорка. Украв у хазяїна...

– Ой, куди там, вийдеш? У мене, Арсене, сьогодні буде гірше ніж після і махорки. Дров наколоті – треба? Самовар розвести – треба? Потім, прибрати його – треба? У майстерні підмести – треба? Води принести – треба? Потім...

– Тьфу! Будь вона проклята отака наука – не витерпів Арсен. – А коли ж ти вже навчишся картузи шити? – кинув він йому навздогін.

Йоська махнув безнадійно рукою – і живо почимчикував до шинка.

...Так мене, дочко, ганяли не рік і не два.

Так добував собі я кусок хліба, добував «кваліфікацію».

...Йоселе. Йоська. А як же інакше звали б тоді наймита, до того ж – сина візника?

Мені було вже два з половиною десяти років, коли вперше за все своє життя я почув: «Й-о-с-и-п А-б-р-а-м-о-в-и-ч».

– Йосип Абрамович Шапіро!

– Я!

Бася Йосипівна Шапіро

Це було у військовій комендатурі, 1914-го, як раз тоді, коли тисячі, сотні тисяч і мільйони таких, як я, барложилися в свої власній крові, обороняючи «віру, царя і батьківщину»...

«Йосип Абрамович Шапіро. Тяжка контузія. Непридатний. Увільняється зовсім, як...» ...

– Ах, доню. Будь воно прокляте! Для чого згадувати?

– Ні, ні, татусю. Кінчай, кажи, – просила Бася.

Йосип Абрамович провів легенько по шовкових кучерях своєї улюбленої доньки, підвівся живо з стільця й по-молодечому, несподівано для неї, пройшовся по кімнаті.

– Що ж тут кінчати?

Вдруге назвали мене по-батькові тоді, як ім'я моє доповнилось на фронті ще однією назвою – каліка.

Бася народилася разом з великим Жовтнем.

Дочка країни Рад – вона владно й бадьоро крокує вперед по шляху, прокладеному робітничим класом та його авангардом – партією більшовиків.

1933 року Бася успішно кінчає семилітку і 16-річним підлітком іде працювати на електростанцію.

Бася Йосипівна Шапіро – учень лабораторії й водночас студент робітфаку медичного інституту.

І на електростанції, і на робітфаці їй складають прекрасні умови. Коли до цього додати виключну наполегливість Басі, відданість справі й комсомольський ентузіазм – стануть цілком ясними ті зміни, що тра-

БАСЯ

пились у житті цього щасливого ровесника Жовтня.

Бася успішно кінчила робітфак, не відриваючись від виробництва. Більше того, вона вже не учень лабораторії, а лаборант по перевірці й регулюванню електродічних приборів. Вона вже сама вчить. Це виключно під її керівництвом молоді робітники Запорожець та Макаренко опанували техніку своєї справи в тій же таки лабораторії електростанції.

Йосип Абрамович Шапіро

Радіє старий батько – Йосип Абрамович. Радіє і пишається своєю донькою.

– Басю! В такі роки й отакий розгін... Та це ж прямо щастя!

– Так, любий тату. Я взяла розгін... Це тільки початок. Мені ж ще тільки вісімнадцять років. Ти знаєш, тату, про що я мрію?

– О, я знаю, я догадуюсь. Я знаю вас,

юнаки! Ти мрієш незабаром стрибнути з парашутом. Ну, що ж – стрибай, доню, я й тут не боюся. Я певен, що ти й тут будеш...
– Тату! Я буду інженером-теплотехніком.

Йосип Абрамович від радості змахнув старечу сльозу.

... Тепер – про театр, кіно.

– В театрі й кіно я буваю завжди. Вірніше кажучи, я не пропускаю жодної нової постановки в театрі, нового фільму в кіно.

Бася не лише дивиться вистави. Вона й сама бере в них найактивнішу участь. Серед членів драматичного колективу при клубі ім. Кірова Бася – одна з найактивніших.

– Ви бачили в театрі ім. Гоголя виставу «Ложный стыд» М. Задонського? Там є комсомолка Ліза. Отож Ліза – це Бася Йосипівна Шапіро!

В комсомолі Бася має серйозне відповідальне навантаження. Вона – керівник піонерського загону в 1 зразковій середній школі. Керувати загonom – справа не легка. Тут треба бути всебічно підготованим. І Бася працює над собою.

На абонентному бібліотечному листку останніх місяців проти прізвища Шапіро Б.Й. – значиться: «Піднята цілина», «Роман Міжгір'я», «Мать» Горького, «Як гартувалася сталь» Островського.

– Бася! Ти мені прочитаєш з історії ВеКаПеБе про Жовтневую революцію?

– З охотою, любий тату, і прочитаю, і розповім. А ти поздоровиш мене з новою, історичною подією!

– ?

– Як же ти не догадався, татусю? Мені ж – вісімнадцять...

– Так, так.

– Віднині я найщасливіша з щасливих. Я маю право обирати до Рад і бути обраною...

А. ДНІПРОВСЬКИЙ
(Полтава, 1935 р.)

MORASHA OLAMI

– это молодежный еврейский центр для общения, учебы и самореализации, представитель всемирной молодежной еврейской сети «Olami» в г. Киеве:

- ✓ Современное уютное и просторное помещение в историческом центре Киева – Подоле (2 мин от метро);
- ✓ Тренинги, мастер-классы, еврейские праздники и поездки за границу (Великобритания, Испания, Израиль и др.);
- ✓ Изучение иврита (несколько уровней сложности)
- ✓ Всегда вкусное угощение и теплая дружная атмосфера.

Наш центр предназначен для евреев по еврейскому закону (по материнской линии), возраст от 17 до 29 лет.

Звоните по тел: +380 99 613 9595 (Арье)

Еврейская государственная гимназия в Киеве проводит набор учеников с 1-го по 11-й класс.

Мы всегда рады видеть Ваших детей в гимназии, где наряду с общеобразовательными предметами они смогут изучать иврит и традиции еврейского народа.

Мы помогаем нашим выпускникам в поступлении в ВУЗы и даем возможность продолжать образование за границей.

Для детей из других городов Украины у нас есть пансион, в котором Ваш ребенок получит тепло и заботу, домашнюю кухню и добрый коллектив воспитателей.

Обязательное условие для поступления в гимназию – еврейство ребенка по материнской линии.

Записаться на собеседование, а так же получить ответы на интересующие Вас вопросы можно по телефону – 0639537450 (Наоми)

Не упустите шанс дать Вашему ребенку уверенность в будущем!

Киевская община Бейс Агарон ВеИсроэль проводит постоянный набор учеников ешивы для изучения Торы и еврейской традиции

Возраст от 15 лет. Предоставляем жильё, питание, медицинскую страховку, стипендию (4500 грн.) и многое другое.

Будем рады видеть вас в нашей дружной семье!

Наличие документов, подтверждающие еврейство по материнской линии **обязательно.**

Адрес: г. Киев, Межигорская, 37
номер **050-413-66-63** Ицхок
office@beisaharonvayisroel.com

Наші юбіляри

г. Чернигов

Голубов Аркадій Борисович
Говзман Ніна Кондратьевна
Егорова Татьяна Петровна
Капорцева Лариса Григорьевна
Огняник Иван Григорьевич
Осадчий Валерий Иванович
Хусед Людмила Шаакрамовна
Андрушко Ида Вульфовна

г. Нежин

Богданова Ирина Владимировна

г. Прилуки

Бидненко Иван Анисимович
Герман Юрий Семенович
Полев Юрий Александрович
Давиденко София Аврамовна
Ляшенко Валерия Александровна
Пинека Ольга Гемблеевна

с. Жадово

Апанасюк Людмила Михайловна

МАЗЛ ТОВ!

Газета виходить при фінансовій підтримці Благотворительного Еврейского Фонда «Хесед Эстер» и Всеукраинского Благотворительного Фонда «Для тебя». В электронном виде газета размещается на сайте www.2U.org.ua

תּחיה

Учредитель: Черниговская еврейская община
Издатель: Черниговская еврейская община
Регистрационное свидетельство: ЧГ № 150
Газета «Тхия» («Возрождение»)
Распространяется бесплатно

Редакция оставляет за собой право редактировать и сокращать текст материалов.
Редакция не всегда разделяет точку зрения авторов.
Отпечатано ФООП Лозовой В.М.
Свидетельство Серия ДК № 3759 от 14 апреля 2010 г.
14000, г. Чернигов, ул. Станиславского, 40
Заказ 0004. Тираж 600 экз.

Адрес редакции:
14017, г. Чернигов,
ул. И. Мазепы, 58.
Тел. **66-24-94**
e-mail:
sem.hesed@gmail.com

Главный редактор **Семён Бельман**

Редакционная коллегия:
А.Брик, В.Ванжа, Н.Малисов
Н.Ратновская, А.Чеван.